

NO DIRÀS EL NOM DE DÉU EN VA NI L'ESCRIRÀS EN MINÚSCULA

Un text d' **ENRIC GOMÀ**
Il·lustració de **JORDI AVIÀ**

Ja fa uns quants anys que observo una tendència creixent entre els catalans a escriure «Déu» en minúscula. Mitjançant aquest mecanisme, qui escriu ens comunica que se sent aliè a l'Ésser suprem, que no hi creu i que, molt probablement, el considera l'opi del poble o bé la valeriana. De vegades és algú que es proposa «matar Déu» a la manera nietzscheana i per res del món li voldríem negar aquest goig. El fenomen també afecta les expressions populars més corrents: «si déu vol», «gràcies a déu», «deixat de la mà de déu». Ara la norma ens commina a escriure «déu-n'hi-do» el que abans escrivíem «Déu n'hi do». Fins no fa gaires anys, quan llegies «déu» en minúscula, sabies que gairebé sempre feia referència a una divinitat pagana amb grans capacitats amatòries, com ara Zeus, Apol·lo, Hermes i tota la brigada de l'Olimp, o els seus equivalents romans, que són els mateixos amb els noms canviats, com a les telenovelles de TV3.

Una vegada més es força la llengua i se'n contradiuen els usos tradicionals per expressar una creença individual, una presa de posició personal, que es pretén combativa i, d'una manera del tot il·lusòria, heroica. Forma part d'aquest món en què s'intenta fer prevaldre per damunt de tot el sensacionisme de cadascú. Tots hem d'estar molt pendents de què sent i què no sent l'altre i hem d'adequar els nostres llenguatge i criteris als seus desitjos i exigències. La veritat és que estem molt distrets.

Tot plegat recorda molt aquesta dèria que ha entrat a alguns individus d'anomenar el Congrés dels Diputats en castellà, *Congreso*. Sovint et trobes piulades com ara la següent: «Al Congreso, els catalans no hi hem d'anar a fer res!». També em fa pensar en aquesta proposta que durant els últims temps he anat llegint en

Serena d'Or, núm. 769 (gener 2024), p. 70-71 B

més d'una tribuna que els catalans deixem d'adaptar a la nostra llengua els noms dels reis contemporanis —i els emèrits amb demèrits— i que, en el cas de la testa coronada actual d'Espanya, diguem Felipe i no Felip. Com amb el desdoblament sistemàtic, s'hi entreveu una aspiració de puresa que no comparteixo. També s'hi palpa il·lusió quimèrica, perquè els qui ho practiquen estan convençuts que canviant el llenguatge canviaran la realitat. Quan és molt més complex canviar la realitat que no pas el llenguatge. Tot queda en un aparador, un postureig retòric, sense cap efectivitat. Alguns polítics s'hi dediquen amb gran delit.

No cal dir que els escriptors en quedarien exclosos: escriuen amb voluntat d'estil, literàriament, i tenen carta blanca per forçar les normes i convencions gramaticals al seu gust. Poden posar tots els noms en minúscula (edward estlin cummings, l'everest, les set portes), poden saltar-se les regles de puntuació o no puntuar, poden escriure en minúscula la inicial de la primera paraula després d'un punt. Se'n diu experimentalisme. Però, en un català que no es pretén literari, el nom de Déu tradicionalment s'escriu en majúscula, tant si hi creus com si no hi creus. Per respecte. Com escrivim en majúscula Al·là i Krixna.

Hi he pensat després de llegir *No diràs el nom de Déu en va* d'Ignasi Moreta, l'assaig sobre el segon manament de la col·lecció *Deu manaments* de Fragmenta Editorial (que, després de veure'n els dos primers, els recomano molt i que poden combinar amb el *Decàleg* de Kiesłowski). Perquè tan inconvenient és la minúscula en el nom de Déu com determinades majúscules en interès propi, emfàtiques i espúries, un fenomen gens inhabitual en el si de l'Església. Que Déu —i no déu— hi faci més que nosaltres.